

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Wyzwania adaptacji w sytuacji uchodźstwa.

Jak wspierać dzieci?

Jak rozumiemy sytuację uchodźstwa?

1. Jest to sytuacja KRYZYSOWA - w której konieczna jest nagle przystosowanie się/reakcja wobec zachodzącej zmiany. Zakłada to szybkie korzystanie z zasobów.
2. Jest to sytuacja TRAUMATYCZNA - w której osoba doświadcza braku kontroli nad zewnętrznymi okolicznościami, niepewność, złamanie podstawowego bezpieczeństwa.

W sytuacji wojny/uchodźstwa - na poziomie fizycznym (realne zagrożenie życia), poznawczym (podstawowe założenie dotyczące siebie, świata, innych), emocjonalnym.

Adaptacja

Oznacza wysiłek funkcjonowania w nowych okolicznościach.

Dlaczego to jest trudne:

- Jest to bardzo energochłonny proces
- Dotyczy osób, dzieci i dorosłych, których zasoby są i tak już nadszarpnięte (lub chwilowo utracone)
- Zakłada aktywność osoby

Czym jest adaptacja i co jej sprzyja?

Czym jest adaptacja?

“Jest to umiejętność odpowiedniego reagowania na zmieniające się sytuacje “ (APA)

Innym słowem może być przystosowanie (do nowej sytuacji, otoczenia).

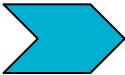
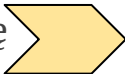
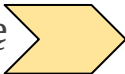

Czynnikami, które sprzyjają adaptacji są między innymi:

- elastyczność (poznawcza, emocjonalna)
- otwartość na zmianę
- ciekawość
- możliwość akceptacji niepewności

Adaptacja a doświadczanie uchodźstwa?

W sytuacji uchodźstwa w pierwszym okresie (lub czasowo powtarzających się sytuacjach trudniejszych), potrzeby dzieci mogą być przeciwne temu, co sprzyja adaptacji.

Nawet wtedy, kiedy w normalnych okolicznościach, wcześniej były dostępne.

- elastyczność (poznawcza, emocjonalna) sztywność
- otwartość na zmianę niechęć/lęk przed zmianą
- ciekawość zamknięcie
- możliwość akceptacji niepewności potrzeba jednoznaczności i budowania pewności

Kluczowe jest rozumienie tego, jakie emocje, potrzeby dziecka/dorosłego są pierwszoplanowe...

Np. doświadczenie straty, złość, gniew, potrzeba stałości, bezpieczeństwa...

Przykłady:

1. 15 - letni A. odmawia nauki języka polskiego. Otwarcie mówi, że nie zamierza uczyć się tego języka. Ma to swoje trudne konsekwencje dla społecznego funkcjonowania chłopca.
2. 10 - letnia D. nie chce chodzić do szkoły, pomimo tego, że w poprzednim roku wydawało się, że dobrze się w niej czuje. Dobrze już mówi po polsku. D. przeszła do 4 klasy.
3. 12 - letni B. zrezygnował z udziału w wycieczce szkolnej do miejscowości niedaleko miasta, w którym mieszka. Odległość to 15 km pociągiem.
4. 8 - letnie siostry O. i A. są razem w klasie. Nie rozmawiają z rówieśnikami, spędzają czas tylko ze sobą. Niepokoi to rodziców i wychowawców.
5. 11 - letnia K. po powrocie do domu ze szkoły unika kontaktów z członkami rodziny, jeśli już rozmawia z młodszą siostrą lub bratem to są to pełne złości wymiany. W szkole nauczyciele chwalą ją za pilność i zaangażowanie. Rodzice nie rozumieją, co się dzieje w domu z córką.

Szkoła....

- Adaptacja do szkoły (lub innego nowego nowego środowiska) to kolejny stresor. Możliwe są zatem gwałtowne reakcje dzieci i dorosłych, związane z koniecznością uruchamiania kolejnych zasobów.

Szkoła....

- Dyrektor placówki, w rejonie której zamieszkuje dziecko ma obowiązek, na wniosek rodziców, przyjąć ucznia z Ukrainy.
- W przypadku uczniów starszych do placówki ucznia kieruje gmina - w zależności od liczby wolnych miejsc w podległych placówkach.
- Na Dyrektorach szkół spoczywa(ła) odpowiedzialność za: zorganizowanie oddziałów przygotowawczych, zajęć wyrównawczych z poszczególnych przedmiotów (obowiązuje polska podstawa programowa), zajęć z jęz. polskiego jako jęz. obcego, pomoc psychologiczno - pedagogiczna, zatrudnianie asystentów międzykulturowych.

(na podstawie danych MEN)

Jak wspierać dziecko:

- Poznaj zasady.
- Tłumacz co i jak będzie się odbywać.
- Staraj się trzymać planu, o ile to możliwe.
- Stwarzaj/szukaj sytuacji, w której dziecko ma okazję poczuć swój wpływ/kontrolę.
- Upewnij się, że wszystko jest jasne. Zadawaj pytania. Odpowiadaj na pytania.
- Bądź obecny, dostępny.

Każdy coś przeżywa...Emocje w szkole (...)

Uczniów - Gości

Na ten moment nie wiemy jak długo dzieci z Ukrainy będą w polskich szkołach. Nie wiemy też na jakich warunkach. Wciąż podejmowane są rozmowy na temat adekwatności realizacji polskiej podstawy programowej przez uczniów z UA. Mamy doświadczenia (choć niewystarczające) formowania klas przygotowawczych, zatrudniania pedagogów z UA. Wejście do szkoły może być zatem w różnym stopniu stresujące. Dzieci też tego wszystkiego nie wiedzą.

Uczniów- Domowników

Trzeba przygotować innych uczniów na przyjęcie gości - rozmawiać o wojnie w języku adekwatnym do wieku dzieci, budować rozumienie sytuacji skupiając się na zasobach, z których można skorzystać, robiąc jednocześnie przestrzeń na wyrażanie emocji - lęku, złości. Po stronie nauczycieli i wychowawców stoi wyzwanie - rzeczywistość polskich uczniów, i tak już chwiejna, powinna pozostać możliwie stabilna.

Dorosłych - Gości

Wejście w nowy, nieznan system edukacyjny - kolejny obszar niepewności i jednocześnie odpowiedzialności.

Dorosłych - Gospodarzy

Sytuacja niepewności a jednocześnie wyzwanie budowania stabilnego, bezpiecznego środowiska

Co jest możliwe?

- ZAADAPTUJ SIĘ!

(Bądź spontaniczny? Elastyczny? Otwarty? Wesoły? Ciekawy?)

! znaczenie oczekiwań dorosłych wobec dzieci.

!! znaczenie oczekiwań dorosłych wobec dorosłych,

!!! znaczenie oczekiwań dorosłych wobec samych siebie.

Dziękuję:)